

»SLOVENE« velja
po pošti na vse strani Jugo-
slavije in v Ljubljani:
za celo leto naprej . . . K 180.—
za pol leta . . . 90.—
za četrt leta . . . 45.—
za en mesec . . . 15.—
za izposojnino celoletno K 240.—
Sobotna izdaja: —
za celo leto . . . K 30.—
za izposojnino . . . 35.—

SLOVENE

==== Inzerati: ====
Enostopna petstvarica (38 mm
široka in 3 mm visoka ali nje
prostor)
za enkrat . . . po K 8.—
poslana itd. . . po K 9.—
Pri večjem naročilu popust.
Najmanjši oglas 50/8 mm K 38.
Izhaja vsak dan izvenredni po-
nedeljek in dan po prazniku,
ob 5. uri zjutraj.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nevrnjeni pisma se ne
sprejemajo. Uredn. telef. št. 50, upravn. št. 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun poštne hran.
Ljubljanske št. 650 za naročnike in št. 349 za oglase,
avstr. in češke 24.797, ogr. 28.511, bosn.-herc. 7563.

Zbor zaupnikov S. L. S.

se vrši v ponedeljek dne 25. okt.
ob 10. uri dopoldne v veliki dvorani
hotela Union v Ljubljani s sledečim dnev-
nim redom:

1. Poročilo o političnem položaju. Po-
roča dr. Korošec.
2. Naš volivni program. Poroča dr.
Gosar.
3. Naše gospodarske naloge. Poroča
poslanec Brodar.
4. Sklepanje o kandidatih za volitve v
ustavotvorno skupščino.

Pozivljamo vse zaupnike, ki dobe v
prihodnjih dneh pismena vabila, da se te-
ga velevažnega zbora zanesljivo vdeležijo.

Načelnstvo SLS.

Suitanje.

Zdi se, da je koroška nesreča našo
javnost predrnila. Ljudsko mnenje je, da
tako ne gre dalje. Vse čuti, da je nujno po-
trebna »reformatio in capite et membris«,
temeljito izčiščenje našega političnega živ-
ljenja.

Vsled potreslajev svetovne vojske je
splaval na vrh vsa gošča, ki je ležala na
dnu človeške družbe. Vseh velikih povoj-
nih pokretov so se polastili spekulanti, iz-
koriščevalci, dobičkolovci, ki so na gro-
bovih padlih žrtev začeli svoje orgije. Po-
vsod so prišli do odločilne moči in besede:
v ministrstvih, uradih, strankah. Zased-
li so ruske soviete na eni strani, se pola-
stili vodstva v kapitalističnih državah za-
pada na drugi strani. Pri nas pa so se vr-
nili v organizem nove države in trujejo na-
še mlado državno življenje. Skoro vsi, ki
imajo odločilno moč v rokah, jo izrablja-
jo, da bogate na račun široke mase. Masa
sama pa je tudi v rokah »štreberjev«, ka-
teri računajo s plemenitimi in neplemeniti-
mi nagoni v svoj osebni prid.

Vendar je to le prehodni pojav. Voj-
ska je storila tudi veliko dobrega, poglo-
bila je nazore vseh dobrih, razširila dušev-
no obzorje, ustvarila tesne vezi med naj-
različnejšimi narodi, uničila mnoge pre-
sodke in vzbudila velik idealizem, ki še tli
na dnu povojnega pepelišča ter čaka prili-
ke, da vzplamti z elementarno silo.

Tega trenutka vsi željno čakamo.

Podobno je tudi pri nas. Naše javne
razmere bi ne bile tako žalostne, ako bi ne
imeli toliko vpliva oportunisti, ki so uspeli,
da v vseh panogah javnega življenja za-
spodujejo. Če bi imeli opraviti s samimi na-
čelnimi nasprotniki in idealnimi zagovor-
niki svoje ideje, bi bilo veliko lažje in lepše
med nami, pa naj bi bil še tako odločen in

ljut boj. Tako pa ne pridemo nikamor na-
prej in pojmi se ne izčistijo in izbistrijo.
Hujskanje, ponavljanje starih fraz, n. pr.
da je katolicizem protislovanski, Vatikan
antikulturen, klerikalizem škodljiv državi,
pobijanje vsega dobrega, če ne pride iz
lastnih vrst, to in podobno nam vsak dan
doni okoli ušes. Gorje pa še, če pride kak
idealist iz krščanske šole, pa sproži kako
globokosežno socialno, n. pr. stanovanjsko
vprašanje, pa so vsi po njem, od stare bur-
žoazije do »komunistov«. Podobno je na
vseh drugih poljih. Tudi ideja jugoslovans-
kega ujedinjenja služi mnogim le za to,
da se vzdrže na toplih mestih in eventu-
alno splezejo še više. Kje bi bilo n. pr. pri
nas pred 10 leti mogoče, da bi se, kakor
beremo danes v nekem listu, vodivnim po-
litikom druge stranke očitalo, da so »pri-
veržili na račun in škodo Jugoslavije sto-
tine in stotine milijonov, ne da bi se vzdig-
nil vihar razburjenja? Danes pa gre to kar
mimo. Zato pa vidimo, kako se naša dr-
žavna ladja, na kateri je mnogo takih kr-
marjev, premetava po burnih valovih brez
smeri in poti.

V naši krščanski, ljudski stranki žive
sijajne tradicije. Njen program je osnovan
na najgloblji in najvišji kulturni ideji člove-
štva: krščanstvu. V njej se je ohranil prvo-
načelni idealizem. Za seboj ima gromadno
delo na političnem, kulturnem, socialnem
polju, pred seboj še lepšo perspektivo. Za-
kaj splošni prepoved človeštva bo prišel,
generacija, ki bo njegova nositeljica, stoji
že pred pragom. Boj, ki se bo zdaj vršil,
bo boj za te misli: Obnovitev naše države,
okrepitev naše drž. misli, poglobljenje na-
šega naroda, osvoboditev. Nujni predpogoji za
to je, da damo državi moderno podlago, da
jo resnično demokratiziramo, da vsi njeni
sestavni elementi pridejo do veljave, da bo
v resnici jugoslovanska. In za to hočemo,
da tudi slovenski element zamore v njej
razvijati svojo posebno kulturno moč, da
bo tista raznolikost v enoti, ki pospešuje
življenje. V volivni borbi za ustavodajno
skupščino ne gre samo za temeljne posta-
ve, gre za duh, za čisto nov fundament, za
nov princip življenja. Vsak dobromislilec
Slovenec se tej borbi za ozdravljenje naše
mlade države lahko pridruži. To ni ozko
strankarska borba, to je borba, brez ka-
tere ne bo preporoda države.

Autonomija in centra- lizem.

Prejeli smo iz pravnih krogov
spis, ki ga priobčujemo:

Kakor se je novi dobi pojavila za-
hteve po osebni prostosti in se je ta
zahtevek uveljavil v vseh modernih
ustavah, tako se vedno bolj uveljavlja
tudi postulat avtonomije raznih orga-

nizmov v državi, ki zahtevajo, da sme-
jo v okviru države po svoji volji oskr-
bovati oni del javne uprave, ki se na-
naša na posebne koristi teh organiz-
mov.

Taki organizmi so ali krajevni, ka-
kor pokrajine, okrožja, okraji in občine
ali stanovski, kakor trgovske in obrt-
niške organizacije, odvetniška, notar-
ska in zdravniška udruženja. Tudi dru-
štva in družbe vseh vrst upravljajo svo-
je notranje posle avtonomno.

Zajamčena osebna svoboda daje
posamezniku šele pravo živlensko ve-
selje in možnost razvoja. Omejitve
osebne prostosti je dopustna samo v to-
liko, v kolikor to zahteva ozir do bliž-
njega in varnost državnega reda. Sa-
mouprava ravnotako omogoči, da se
uveljavijo posebna stremeljenja in se
zadosti posebnim potrebam posameznih
organizmov v okviru države. Država
obdrži samo oni del svoje oblasti, ki je
za obstoj, enotnost in moč države po-
treben, ostali del pa dobe samoupravni
organizmi.

Centralizem je znak absolutističnega
režima. S tem, da je padel absoluti-
zem, mora pasti tudi centralizem. Mo-
derno naziranje o državi zavrača vme-
šavanje državne oblasti v vse one pa-
noge udejstvovanja posameznika in or-
ganizmov v državi, ki jih ti brez škode
za celokupnost morejo sami uravnava-
ti. Tako vmešavanje bi se smatralo kot
kratiranje občin človeških in državljan-
skih pravic.

Centralistični državni sistem se
tudi praktično ni obnesel. Gospodar-
sko, kulturno, versko, narodnostno, po-
litične in druge posebne razmere v no-
beni državi niso tako enotne, da bi se
cela država dala upravljati popolnoma
enotno iz enega središča. Posamezni
deli države imajo dostikrat tudi lastno
in od drugih delov različno zgodovins-
ko preteklost in zavest lastne zgodo-
vinske individualnosti. Posebne raz-
mere v posameznih delih države in po-
sebne stanovske potrebe zahtevajo po-
sebne pokrajinske, krajevne in stanov-
ske samouprave.

Centralistična uprava je okorna in
počasna, ker morajo po tem sistemu
tudi malenkostne zadeve, kakor na-
meščanje nižjih uslužbencev ali pritož-
be v manj važnih stvareh preiti ne-
broj instanc in uradov, predno se kon-
čnoveljavno odločijo. Manjka nepo-
srednega stika med državljani in od-
ločujočimi oblastmi, razpase se biro-
kratizem v najslabšem pomenu besede.
V centrali je nemogoče poznati vse
pokrajinske in krajevne razmere
in potrebe. Iz tega slede nepravilne od-
redbe, nezadovoljnost in nezaupanje v

državno upravo.

Načelo demokratizma zahteva, da
se k sodelovanju pri javni upravi pri-
tegne kar najširši krog državljanov,
da kar najširši krog prevzame odgo-
vornost za javno upravo in se zanjo
zainteresira. Pri centralističnem siste-
mu odloča samo majhen del, ostali pa
so potisnjeni ob stran in nekako prisi-
ljeni, da kritično opazujejo državno
upravo. Razume se, da tak sistem
vzbudi odpor in nezadovoljnost in to
tembolj, čim zrelejši in naprednejši je
narod.

Zato se mora dati centralni dr-
žavni upravi samo to, kar je potrebno
za ohranitev in moč države na zunaj,
za red v državi in za skupne koristi
cele države. Vse ostalo se pa mora pri-
držati pokrajinski, krajevni in stanov-
ski samoupravi. Kako se to uredi v
praksi, je odvisno od konkretnih raz-
mer.

Dr. Renner o koroškem upravljanju.

LDU Dunaj, 15. oktobra. (DunKU) V
svojem govoru v narodni skupščini se je
državni kancelar dr. Renner dotaknil tudi
koroškega vprašanja in je izjavil:

Dejstvo, da se je ozemlje s slovensko
večino izjavilo za Nemško Avstrijo, pol-
tuje našo trditev, da severno pobočje Ka-
ravank geografično in gospodarsko teži k
Avstriji. To dejstvo pa je tudi dokaz, da
ima naša tako opsovana država kot mirna
republika brez militarizma nedvomno pri-
vlačno silo. Kolikor se da stvar pregled-
dati, so delavci v glasovalnem pasu A, po-
sebnost v Pliberku, Velikovecu in Borovljah,
odločili nam v prid. Delovnemu ljudstvu so
republikanske svobode in socialna za-
konodaja seveda najdražji zaklad. Poleg
tega je in more biti republika Avstrija v
narodnih stvareh potrpežljiva. Vsi imamo
pravico, veseliti se nad tem uspehom. Raz-
umemo, da Jugoslavijo in zlasti Ljubljano
ta izguba zelo boli. Mi to dobro razumemo,
ker smo občutili izgubo Južne Tirolske in
Nemcev na Češkem in Moravskem. V bel-
grajskem parlamentu so se burne inter-
pelacije bavile z glasovanjem na Koro-
škem, in v teh interpelacijah so posanci
trdili, da so bila na nemški strani nasilja. V
nasprotju s temi interpelacijami pa velijo
vsa poročila, da ne more biti govora o
kaki fizični ali le moralni sili. S svo-
jimi sosedi na jugu in jugovzhodu bi rad
izpogovoril spravljivo besedo. Jugoslo-
vani nam na podlagi plebiscita odstopajo
približno 30.000 soplemenikov, mi pa smo
brez glasovanja izgubili vse Nemce na
mariborskem in celjskem ozemlju ter ko-
čevske Nemce. Bilanca se torej sklepa z
ogromno aktivno za Jugoslavijo. Dobili so

LISTEK.

I. pokrajinska umetniška razstava.

Dne 26. septembra t. l. je bila v No-
vem mestu na svečan način otvorjena
pod pokroviteljstvom neutrudljivega
iskalca večne lepote, Riharda Jakopi-
ča, prva pokrajinska umetnostna
razstava, ki se je je udeležilo 10 slikar-
jev z 371 deli. Razstava je bila torej
kolektivna in sicer precej pestra: ter iz-
redno zanimiva za vsakega količjak iz-
obraženega človeka in ne samo za pu-
stega umetnostnega zgodovinarja.

R. Jakopič je kot pokrovitelj
razstavil samo svoje umetniško delo
»Pod oknom«. — Kolikor je meni znano,
je omenjeni umetnik dovršil svoje
gimnazijske študije v Ljubljani ter po-
tem odšel v inozemstvo. Po dovršitvi
slikarske akademije v Monakovem, se
je vrnil v Ljubljano, kjer je v družbi
več svojih tovarišev razstavil svoja de-
la. Nevpoštevan pa je odšel na Dunaj,
kjer je s svojimi umetninami zbudil
pravo senzacijo. Tako nam je šele tu-
jina morala pokazati, kdo da je on. Pa

daljšem in menda edinem njegovem
potovanju po Nemčiji, se je stalno na-
selil v Ljubljani. — Pri premetrivanju
njegovega dela sem zašel v očito za-
drego, zakaj mojim očem so se odkri-
vale vedno večje in lepše perspektive.
— Prišel sem do zaključka, da je genij
večno mlad in čil; da je antipod vsem
dosedanjim umetnikom, ki se starajo
in s tem porjufajo tradicionalno laž,
da se vsak umetnik ob svojem času iz-
poje. Občutil sem še, da so mu kot za-
stopniku najčistejše umetnosti, glavno
duševni doživljaji, ki jih slučajno meče
na platno potom barv, ne pa predmeti.

Akad. slikar Fran Ančik ima
precej pestro življenje za seboj. Ob-
iskoval je gimnazijo, meščansko šolo,
realko in druge zavode ter končno ab-
solviral slikarsko akademijo v Pragi.
Tudi potoval je precej. — Razstavil je
12 skrbno izdelanih slik, ki pri njih
opazovanju dobim vtis tipanja in iska-
nja po vseh kotih; nič stalnega — ne-
kaka predpriprava za poznejše delova-
nje. Je fin stilist in dobro opazuje, a
zdi se mi, da jemlje umetnost bolj za
šport.

† Joža Cvelbar, sin kmetskih

staršev iz Prekope pri Kostanjevici, je
absolviral gimnazijo v Novem mestu,
potem je odšel k vojakom. Leta 1916.
potem pa je odšel v vojaško službo.
Leta 1916. julija meseca, pa je na
Tirolskem sovražna krogla uničila
njegovo mlado življenje. — Učil se je
pri profesorju Grmu, katerega vpliv
tudi opazimo pri Cvelbarjevih slikah
iz dijaških let: Nič življenja, nikakih
čustev ni polagal v nje, le težke in mo-
notone barve je koplil drugo ob drugi.
Boljše, če ne rečem prav dobre, so nje-
gove skice in jako značilni portreti iz
vojaške dobe, z malimi izjemami, kjer
je preveč literaren. Bil bi mogoče bolj-
ši, če bi ne tratil svoje umetniške ener-
gije tudi v poeziji — bil je namreč tudi
pesnik. Z reprodukcijo nekaterih nje-
govih del bi bilo občinstvu gotovo
ustreženo.

Iz Gorice je moral bežati in usoda
ga je vrgla v Novo mesto, kjer je študi-
ral in dokončal šesto gimnazijo, po-
tem pa je Janko Čargo odšel k vo-
jakom in se precej časa klatil po soški
fronti. Po razsulu je vstopil v službo k
pošti v Ljubljani, odkoder so ga nje-
govi predstojniki na precej nečeden
način odslovili. Brez službe in denarja
se je vrnil v Novo mesto, kjer je med

tem umrla njegova mati in skoro leto
dni živel pravo bohemsko življenje, —
v najslabšem smislu besede — doktor
ni odšel nazaj v Gorico. In sedaj je na
poti v Rim na slikarsko akademijo. —
16 slik in štirje kipi so njegovi. Iz njih
vidimo, da je preskočil več klinov na-
enkrat. Faze, ki jih slabše mečejo tudi
na papir, je on preživel v svoji duši.
Tudi njemu služijo objekti samo v to-
liko, v kolikor potem njih izrazi svoj
notranji nemir. Je pa še precej nestal-
en in meglen, pa bo še veliko prestal,
predno se izkristalizira. — Tudi pri ki-
pih opazimo, da gleda na poseben na-
čin: ne gre mu za anatomijo, temveč
za kolikor mogoče elementaren izraz.
Motivi: pokopališča, delavci v kamno-
lomih, pokrajine z golimi drevesi.

Iz poprevratnih razstav v Jakopi-
čevem paviljonu nam je dobro znan
akad. slikar Božidar Jakač. Rojen
je v Novem mestu in je tu tudi dovršil
nižjo gimnazijo, pozneje pa odšel na re-
alko v Idrijo. Sedaj študira v Pragi. V
zadnjem času ga je zadelo več občut-
nih nesreč. Zastopan je najštevilnejše,
z 59 skicami in 171 umetniškimi deli.
Ljudje najbolj uživajo, ko gledajo nje-
gove slike, katerih vsaka je lahko raz-
umljiva pesem. V svoja dela polaga

obljudena prometna mesta, ki so v pretežni večini izjavila, da po nemški; izgubili pa so pokrajine, ki je po veliki večini dežela. Tudi gospodarski se bilanca sklepa z našo pasivo. Vem, da v narodnih stvarih ne smejo šteti duše; upam pa, da se bo jugoslovanska javnost lažje spoprijaznila z izidom plebiscita kot mi, ki smo morali sprejeti nasilje, narekovano nam v St. Germainu. Ko bodo določene meje na našem jugu, potem bodo zginile vse ovire, ki bi nas utegnile ločiti od Jugoslovancev. Potem bomo lahko trajno dobri sosedje in bomo končno vendarle mogli obnoviti promet v polnem obsegu.

Proti draginji.

LDU Belgrad, 16. okt. V parlamentarnih krogih trdijo, da bo minister za notranje stvari zahteval v parlamentu pooblaščenje, da se poleg uveljavljanja predlogov ministra za prehrano o pobijanju draginje smejo izpremeniti nekateri paragrafi kazenskega zakona, ki se tičejo brezvestnih trgovcev. Brezvestni trgovci naj bi se kaznovali z zaporom do pet let ter se jim konfiscirale trgovine.

Laški častniki zopet v Splitu.

LDU Split, 15. okt. Danes so prvič po krvavih dneh meseca julija stopili na kopno zopet častniki in mornarji italijanske vojne ladje »Puglia«. To se je zgodilo, kakor se zdi, v zvezi z dobrimi nameni vlad v Belgradu in v Rimu, da bi se povodom direktnih pogajanj za rešitev jadranskega vprašanja napravila pot znošnim odnošajem. Trdijo, da je od italijanske strani zagotovljeno korektno obnašanje italijanskih častnikov in mornarjev.

Krvavi izgredi v Italiji.

LDU Rim, 15. okt. (Stefani) Listi javljajo iz San Giovanni Rotondo pri Foggiji, da so tamkaj poizkusili socialistični delavci razobešiti rdečo zastavo, ko so vdrl v mestno hišo. Prišlo je do spopada s pristaši ljudske stranke, ki so hoteli preprečiti razobešanje rdeče zastave. Manifestanti, ki so bili na trgu zbrani, so streljali na karabinijerje, ki so hoteli vzpostaviti mir. Karabinijerji so otvorili na manifestante ogenj iz pušk. Karabinijerje so podpirali tudi vojaki. Bilo je 14 ljudi usmrčenih, približno 80 pa ranjenih. Delavci so proglasili splošno stavko.

LDU Bologna, 14. okt. (Stefani) Pri spopadih sta bila dva stražnika ter en demonstrant usmrčeni, 14 oseb pa ranjenih, od teh tri smrtno nevarno. V Bologni se tudi jutri v znak žalosti še ne bo delalo. Zvečer je bil po mestu mir.

LDU Rim, (DunKU) »Epoca« poroča iz Milana, da je policija včeraj popoldne prišla v uredništvo anarhističnega lista »Humanita nuova« ter aretirala navzoče urednike. Istočasno je izvršila policija hišno preiskavo v stanovanjih urednikov, vendar pa izdajatelja in glavnega urednika lista ni dobila v svoje roke.

Trst brez časopisja.

Trst, 16. okt. Ker se ni dosegel sporazum s tiskarnami drugih listov, da bi se tiskal »Lavoratore«, se tiskarsko osebje ni vrnilo na delo, in tako danes zopet ni izšel noben tržaški list. Po mestu je plakatiran razglas socialističnih organizacij, ki napoveduje, da meščanski listi ne izidejo toliko časa, dokler ne izide »Lavoratore«. Mesto je bilo včeraj in danes ves dan mirno. Razglas obenem poziva delavstvo, naj se ne vrne na delo, in obeta, da bodo socialisti v kratkem ukrenili vse potrebno zaradi zadnjih dogodkov. Nekoliko vrst tega razglašila je bilo zaplenjenih.

malo duše. Jako rad slika pokrajine v jutranji megli ali večernem mraku, prizore iz kavaren in gledališč, ulice v temi, mostove, hiše in mesta. Med svojimi deli ima devet avtoportretov v najrazličnejših melanholičnih pozah.

Marjan Mušič, 16 leten novomeški šestšolček. — Z ozirom na življenjske skušnje so njegova dela prava senzacija; če vpoštevam, da je le malo vplivan in je vsa dela ustvarila le njegova bujna fantazija. Gleda na precej originalen način, bolj z občutkom, kot z intelektom. Motivi: Pokrajine v solncu, drevje ob hišah. Ima razstavljenih 24 slik.

Zdenko Skalicky iz Novega mesta, kjer obiskuje VIII. gimnazijski razred in je star 17 let, je razstavil 13 svojih izbranih del. Operira s kopico živih barv in vzbuja pozornost s svojim ekzotičnim gledanjem. Zdi se mi, da prevladuje v njem večkrat intelekt. — Motivi: Potoki, skale v gozdih, hiše na samoti.

Kot gost je razstavil profesor Fran Zupan sedem slik, ki so občinstvu jako ugajale. So jako umerjene in solidne ter dibajo precej depresije in nezadovoljstva s samim seboj.

Obsodba ruskega boljše vizma.

LDU Halle, 15. okt. (Wolff) Na poldanski seji zborovanja stranke neodvisnih je v imenu ruske socialistične delavske stranke izjavil Martow, da je napačno, če kdo označi socialistični boj na Ruskem kot boj med revolucionarnim socializmom in reformizmom. Mnogi evropskega delavstva potrebujejo in stremijo za mednarodnim udruženjem. Stranke posameznih dežel pa odločno odklanjajo moskovsko diktaturo. Mnogo sodrugov iz Rusije je padlo kot žrtev moskovskih tovarišev. Po treh letih krvave revolucije ruski narod umira od lakote. Boljševiška politika iluzornosti ogroža rusko in sploh mednarodno revolucijo. Tudi stranka, kateri pripada govornik, odklanja teror. Martov govor je sprejela desnica z viharjem odobravanjem, levice pa z življenjem in topotanjem. Lisowski je trdil, da je napravil Martov iz ruskega delavstva voljno orodje entente. Nezaslišano je, če se delavska organizacija obrne na zvezo internacionalne ter prosi za varstvo proti lastni deželi, a ji tam prošnjo odbijejo. Dittmann je vse to pač ostro kritikal, vendar pa še vseeno hoče zasledovati to politiko. — Po teh besedah je nastalo med navzočnimi veliko vpitje, vpili so tudi na galeriji. Medtem sta se sprla tudi predsednik Bass in Dittmann.

Borba na vzhodu.

LDU Pariz, 15. okt. (Brezžično) Leon Bourgeois, sedanjí predsednik zveze narodov, je pisal Paderewskemu pismo glede vprašanja Vilne, v katerem očita Poljski, da je kršila premirje in obveznosti glede rešitve poljskolitvanskega vprašanja. V pismu pozivlja republiko, da ukrene vse potrebno, da se mesto izprazni.

LDU Kodanj, 15. okt. (Wolff) »Berlingske Tidende« javljajo iz Kovna: General Zeligowski nadaljuje svoj pohod in se nahaja sedaj na pol poti med Vilno in Kovnom. Ta ponovna poljska ofenziva se je pričela v sredo jutraj. Ves dan se je vršila ljuta borba, pri čemer so prodrli litvanske fronte. Litvanske čete so si poiskale novih postojank.

LDU Kovno, 15. okt. (LBA) Govorice, češ da so litvanske čete za vojno s Poljsko najele tudi nemške čete in govorce glede sodelovanja Nemcev z Litvanci so brez podlage.

LDU Varšava, 15. okt. (PBA) Frontno poročilo od 14. t. m.: Vzhodno od Vilejke je naša konjenica razkropila 6 sovjetskih divizij. Med ujetniki se nahaja tudi nekaj polkovnih poveljnikov. Drugače je položaj neizpremenjen.

LDU Varšava, 15. okt. (DunKU) Maršal Pilsudski je vložil svojo ostavko kot predsednik poljske republike. Na nujno prošnjo vlade je naknadno umaknil svojo prošnjo za sprejetje ostavke.

LDU Moskva, 16. okt. (Brezžično.) Po zanesljivih poročilih je priplulo v Črno morje francosko brodovje.

Nemiri na Irskem.

LDU London, 15. okt. (Reuter) Oboroženi ljudje so včeraj popoldne napadli avtomobil, ki je stal pred neko banko v Dublinu. En vojak je bil ranjen, eden od napadalcev pa usmrčen. Pozneje so napadli še drugi avtomobil v eni izmed najbolj obljudenih ulic, pri čemer je bilo več častnikov usmrčenih, en častnik in en podčastnik ter neki civilist pa težko ranjeni. Poleg tega sta bila usmrčena še dva civilista, štirje pa ranjeni.

K slikarskemu naraščaju naj bi se tudi prištevala učiteljska Boris Grad, ki je razstavil tri precej obetajoče slike in en kipec in dijak Ferdo Avsec (štiri skice).

Razstavili so torej sami mladi talenti, ki so na najboljši poti, da postanejo kot pravi umetniki ponos slovenskega naroda. Pri tej priliki bi zopet naglasil potrebo slikarske akademije v Ljubljani. Dobrega naraščaja je dovolj in izvrstnih učnih moči nam ne manjka. Čemu bi morali hoditi v Zagreb, kjer jim različni hrvatski psevdoumetniki prodajajo kot svojo modrost, zbrano z vseh vetrov sveta. Ne mislim pa pri tem na ustvaritev kake takozvane »domače umetnosti«.

Omenil bi še, da so razstavo, ki jo je aranžiral in vodil K. D. V. (Klub dolenskih visokošolcev), posetili vsi z vodil in šole iz mesta in okolice s svojimi učitelji oziroma profesorji na čelu, le ravnateljstvu realne gimnazije se ni zdelo umestno isto odrediti.

Razstava je bila odprta do 12. oktobra. Viktor Schweigert.

Razna poročila.

LDU London, 15. oktobra. (DunKU) Konferenca rudarskih delegatov je odposlala v rudarska okrožja brzojavno povelje za stavko. Kljub ustavitvi dela, bodo rudarji skrbeli za varstvo rudnikov.

LDU London, 15. okt. (DunKU) Zveza železničarjev bo jutri zborovala ter sodijo, da se bodo pri tej priliki odločili železničarji za skupen nastop z rudarji.

LDU London, 15. oktobra. (DunKU) Angleška vlada je prepovedala od 15. t. m. nadalje vsak izvoz premoga iz Anglije. Po sporočilu iz prametnega ministrstva, se bo omeilo število osebnih vlakov.

LDU Pariz, 15. okt. (DunKU) Mednarodna donavska konferenca je po temeljiti razpravi odločila, da imajo vse države, ki leže ob Donavi, kakor tudi one, ki niso donavske obrežne države, pravico, da plovejo njihove bojne ladje po Dnavi.

LDU Pariz, 15. okt. (DunKU) Reparačijski odbor je objavil noto, v kateri poroča o delu, ki ga je izvršil tekom zadnjega tedna. Odbor je sklenil z nemškimi zastopniki nov začasn dogovor glede izplačil predumov Nemčiji, ki so bili določeni v protokolu v Spai. Nemška vlada je svoje obveznosti na podlagi dogovora v Spai zelo lojalno izpolnila.

LDU Rio de Janeiro, 15. okt. (DunKU) V vagonu osrednje železnice je eksplodirala bomba, pri čemer je bila ubita 1 oseba, 20 pa jih je bilo ranjenih. Sodijo, da gre za anarhističen atentat.

LDU Rotterdam, 15. okt. (DunKU) Bruseljski dopisnik lista »Nieuwe Rotterdamse Courant« je imel razgovor z belgijskim ministrskim predsednikom Delacroix, ki se je zelo povoljno izrazil o uspehih svojega londonskega potovanja. Načelo, v katerem sta se zedinili Francija in Anglija in katerega bo bržkone sprejela tudi Italija, je to, da se v Bruslju vsota odškodnine naenkrat določi. Potem ko so se v Bruslju zedinili glede vsote, se bo še v Ženevi višina končnoveljavno določila. Pričakovati je torej, da se bo v najkrajšem času doznalo, katere vsote dobe kot odškodnino zavezniki.

LDU Kodanj, 15. okt. (DKU) List »Berl. Tidende« poroča iz Helsingforsa, da je izredna boljševiška komisija v Sibiriji odkrila obširno protiboljševiško organizacijo. V zvezi s to izsledbo so aretacije preko tisoč oseb. Aretirani so bili po večini bivši častniki Kolčakove in Semionove armade.

LDU Pariz, 16. oktobra. (Brezžično.) »Temps« doznava iz Carigrada, da so zastopniki Francije, Anglije in Italije posetili sultana, da ga opozorijo na nevarnost, ki preti Turčiji radi nacionalističnega gibanja v Anatoliji.

LDU Moskva, 16. okt. (Brezžično.) »Vjestnik« pobija izvajanja lista »Temps«, da preti Rusiji lakota, in dokazuje na podlagi uradnih podatkov, da se je prehrana Rusije znatno izboljšala od prejšnjega leta.

Zopet demonstracije.

Včeraj ob 6. uri zvečer se je zbralo v Ljubljani okrog 1000 ljudi pred Narodnim domom. Nastopila sta dva govornika, kojih imena niso znana. Eden izmed njih je baj Korošec, ki pozna koroške razmere in je sodeloval pri plebiscitu. Raztolmačil je nemške sleparije in prikazal vso pristranost plebiscitne komisije. Nemci so udarili v hiše slovenskih kmetov in jim trgali bele glasovnice, poškodovali so celo več volivnih urn. Drugi govornik je nastopil proti slovenski deželni vladi in napadal dr. Brejca. Izjavil je, da slovenska vlada pod nobenim pogojem ne sme dopustiti, da bi naše vojaštvo izpraznilo Koroško. Če bi vlada to dopustila, bi se uprla volja ljudstva in zavrgla demokracijo. Ljudstvo bi moralo nastopiti samo, uporabiti bi moralo silo, izvršiti revolucijo.

Po tema govoroma so se podali poslušalci pred palačo deželne vlade in začeli demonstrirati. Nastal je velik hrup in čuli so se klici: »Doli z deželno vladjo!« »Horuk Brejcl!« »Doli z dr. Brejcem!« »Danes mora umreti!«

Ta demonstracija na žalost dokazuje, da v nekaterih krogih strankarsko sovraštvo še vedno zatemnjuje jasni pogled na dejanske razmere. Naša skupna narodna stvar se s takimi demonstracijami samo globoko kompromituje. Če Nemci izvejo o teh demonstracijah, se morejo le škodljivo smejati v pest. Kako bo tak narod dosegel kak uspeh, ko ne misli na energični, razsodni in skupni odpor, ampak se le še bolj cepi in se najdejo elementi, ki koroško nesrečo izrabljajo kot sredstvo v boju zoper najvišjega reprezentanta slovenske dežele pred javnostjo, zoper deželnega predsednika Slovenije! Kaj je dr. Brejce kriv? Naša deželna vlada je vse storila, kar je mogla, dejanska moč na je v rokah Belgrada. Demonstranti naj gredo v Belgrad kričati pred zunanjim ministrstvom in pred ministrstvom vojne, ki ima moč in pravico vzdržati okupacijo Koroško po naših četah, ne pa pred ljubljansko deželno vladjo, ki ne razpola s skupno armado niti ne more diktirati Belgradu, kakšno diplomatsko stališče naj zavzame v koro-

škem in primorskem vprašanju. Grožnje z revolucijo pa so še bolj smešne. Gospodje dobro vedo, da bi jim v takem slučaju Belgrad odgovoril tako, da bi vseh kmalu minulo veselje delati revolucijo. Naj le vprašajo hrvatske kmete! Na eni strani napadajo dr. Brejca in našo stranko, ker zahteva avtonomijo Slovenije, pravico samoodločevanja slovenskega ljudstva, na drugi pa demonstrirajo zoper dr. Brejca, ker nam Belgrad te avtonomne pravice jemlje in si prisvaja odločevati o bitih in ne bitih slovenskega naroda! Kje je tu doslednost?

Očividno so gotovi elementi na delu, da katastrofo na Koroškem izrabljajo v namene, ki so vse kaj drugega kot narodni. To je sicer žalostno, toda slovensko ljudstvo je preveč razsodno, da bi se dalo zapeljati od elementov, ki so očividno prepsali vso dobo od osvobođenja dalje in mislijo zrušiti, kar se je s tolikim trudom sezidalo. Ti krogi bodo zadeli na odpor vseh pošteno mislečih ljudi na Slovenskem. Pri nas ni teren za pustolovščine, kakor so jih navajeni ti gospodje.

Politične novice.

— Slovenska ljudska stranka in mariborske demonstracije. Mariborska »Straža« poroča: K zborovanju, ki so ga sklicali gotovi neodgovorni elementi v sredo zvečer na Glavni trg in iz katerega so se razvile poulične demonstracije, naša stranka ni bila povabljenjena in na njem ni bila zastopana. Člani naše stranke, ki so izvedeli, da sklicujejo dvomljivi elementi zborovanje, in so slutili izgrede že vnaprej, so opozorili na to policijski komisarijat že v sredo po dnevu, da pravočasno ukrene vse potrebno za vzdrževanje reda in miru in prepreči izgrede. Naša stranka zastopa načelo: V državi mora vladati red in mir in mora vsakomur biti zajamčena varnost življenja in imetja. Kdor dela proti temu načelu, izpodkopava državi ugled na zunaj in je njen škodljivec! Naša stranka energično protestira proti neodpustljivemu hujskanju ljudskih množic in naj pride to od katerekoli strani. Slov. ljudska stranka odločno obsoja zadnje izgrede proti someščanom druge narodnosti, ker je tako postopanje nemovalno, ter le škoduje državi in narodu in daje našim nasprotnikom povod, da v Avstriji porabijo isto orožje zoper tam bivajoče naše brate-Slovence, ki morajo končno trpeti in plačevati škodo napravljeno pri pouličnih izgredih nerazsodne množice v Mariboru. — Vodstvo Slov. ljudske stranke.

— »Domovina« je vsled sklepa okrsodišča ustavljena, dokler pravilno ne objavi sodbe, s katero je bil odgovorni urednik Milan Plut obsojen radi žaljenja časti, ker je žalil v dopisu g. Fr. Majdiča, kurata na Vačah. Policijsko ravnanje, ki je dobilo nalog, da ta list ustavi, dokler ne priobči označene sodbe.

— Volivna borba v Bosni. Iz Sarajeva poročajo: Nekateri zagrebški listi so prinesli vest o krvavih volivnih shodih v Bosni. Temu nasproti se ugotavlja, da so se dosedaj v Bosni izvršili vsi volivni shodi mirno in da vladni organi do sedaj še niso imeli prilike za posredovanje.

— Dve milijardi davkov propadli. Naši finančni ministri nas davijo z novimi davki in početverjajo stare. Istočasno pa puste propadati milijarde davkov. Tako je izjavil predsednik trgovske zbornice v Bečkereku Jovanović na sestanku gospodarskih organizacij, da se davki v Vojvodini sploh niso pobirali in nihče ni hotel sprejemati vplačil. Na ta način je šlo rakom žvižgat dvoje milijard davkov. To so mojstrovski čini belgrajskega centralizma.

— Švicarski škofje proti socialnim demokratom. Kakor so nedavno izdali holandski škofje pastirsko pismo proti socialni demokraciji, tako so pred tednom izdali švicarski škofje skupen pastirski list, v katerem svare pred marksističnim materijalističnim socializmom in prepovedujejo prejem sv. zakramentov vsem, ki vedoma pripadajo, agitirajo za to stranko in naročajo njeno časopisje.

— Svet zveze narodov se je na svojem bruseljskem zborovanju posvetoval o Armeniji ter o načrtu italijanskega senatorja Tittonija glede razdelitve produkcije sirovin onim državam, ki jih potrebujejo, a jih nimajo, ter o varstvu verskih in narodnostnih manjšin v Avstriji in Bolgariji ter o bodočih odnošajih med Gdanskim in Poljsko. Razpravljali so tudi o švedsko-norveškem predlogu glede omejitve oboroževanja.

Dnevne novice.

— Župnijskega izpita dne 13. in 14. t. m. so se udeležili iz druge polovice sledeči duhovniki ljubljanske škofije: Janez Jalen, kaplan v Trnovem v Ljubljani; Rudolf Kapš, kaplan v Križah pri Trzinu; Franc Kovačič, kaplan pri Sv. Petru v Ljubljani; Janez Pucelj, kaplan v Cirknici; Jožef Rogelj, žup. uravritel v Nemški

Čokl in Jakob Strekelj, škof. tajnik v Ljubljani; iz prve polovice: Janez Frančič, kaplan v St. Petru pri Novem mestu; Alojzij Lunder, kaplan v Črmošnjicah; Andrej Martinčič, kaplan v Dobropoljah; Matija Škerbec, stolni vikar v Ljubljani in Alojzij Tomc, kaplan na Boh. Bistrici.

— Šolske vesti. Na seji višjega šolskega sveta dne 30. septembra 1920 so poročali posamezni poročevalci o sedanjem stanju ljudskega, meščanskega in srednjega šolstva v Sloveniji. Imenovani so bili: Fr. Friedl za nadučitelja na trirazrednici pri Sv. Jerneju, Kristina Petrič-Bregant, Neža Hribernik-Kunej in Antonija Režabek za stalne učiteljice na dekliški šoli v Konjicah; Josip Pajtlar za stalnega učitelja v Limbušu; Adolf Friedl za nadučitelja v Svetinjah, Rudolf Predan za stalnega učitelja v Rogasli Slatini; Ljudmila Glinšek-Lilek in Marta Sekirnik za stalni učiteljici v Rogasli Slatini; Alojzij Intihar za nadučitelja na Robu; Matija Kenda za nadučitelja v Smedniku; Albin Smole za nadučitelja v Skaručini; Marija Javoršek za stalno učiteljico v Skaručini; Ivan Vuga za nadučitelja v Komendi; Avgusta Sever za stalno učiteljico v St. Jerneju; Zorka Kosin-Bitežnik za stalno učiteljico v Igavasi; Martin Matko za nadučitelja v Novem mestu. Tomaž Bitenc se premesti iz službenih ozirov za stalnega nadučitelja v Škocjanu pri Turjaku. — Nadalje so bila sistemizirana nekatera učna mesta za veroučitelje in učiteljice ženskih ročnih del. — Za šolske slugo na državni realni gimnaziji v Ljubljani je bil imenovan Fran Gril. — Upokojeni so bili nekateri prekmurski učitelji, učiteljica Dequal-Ravnikar na Viču, Zofija Zupan, otroška vrtnarica v Ljubljani, Olga Skuhala-Sirca, učiteljica v Celju in učiteljica Vovk-Maurin vsi z 31. oktobrom 1920. — Upokojenemu nadučitelju na Ponikvi ob južni železnici Jožefu Dobnikarju se je izrekla pohvala in priznanje višjega šolskega sveta za njegovo mnogoletno neumorno in uspešno šolsko in izvenšolsko delovanje.

— »Roparji«, igra v 11 slikah, priredi Orel v Hrušici pri Ljubljani danes ob štirih popoldne v »Našem domu«. — Vse prijatelje društva in odseka vabi k udeležbi odbor.

— Za Boris Mirana. IX. izkaz: g. J. Grobelnik, veletržec v Ljubljani 600 K (po dr. Fr. Tekavčiču odvetniku ravnotam).

— Požar v Zaklancu pri Horjulju. Dne 13. oktobra popoldne je izbruhnil ogenj v hiši pri »Vahtarju« v Zaklancu ter v eni uri uničil petim gospodarjem hiše in gospodarska poslopja. Zgorelo je nekaj prašičev, vsa krma, živila (žito itd.), kmetijsko orodje, obleka. Rešili so le kaj malega, ker gospodarjev večinoma ni bilo doma. Na pomoč so prihiteli požarne brambe iz Horjulja, Vrhnike in Verda, ki radi pomanjkanja vode in močnega vetra niso mogle ognja hitro ukrotiti. Zavarovani so bili le za kakih 12.000 K, škoda pa znaša nad 700.000 kron. Boda je nepopisna in tem večja, čim bližje je zima, pa nimajo živil zase, ne za živino, ne strehe in obleke. Sami si seliš brez podpore dobrotnikov niso v stanu zgraditi. Zato podpisani v imenu pogorel, cev uljudno prosi za blagohotno zbirko v posameznih župnijah in za blagovoljne milodare pri privatnih dobrotnikih. Dobro došel je vsak dar, bodisi denar, živila, krma, obleka (obuvalo), material za zgradbo uničenih poslopj. Ubogim pogorelcem nakloni Bog mnogo usmiljenih src. Darove hvaležno sprejema: Jos. Pristov, župnik v Horjulju.

— Iz Kočevja smo včeraj prejeli naslednjo brzojavko: Kočevarji so nocoj pretepli svojega rojaka, ki je za nas deloval na Koroškem.

— Kam je izginil poslani denar? Z ozirom na pismo g. Franka S. Ermenca, objavljeno v »Slov. Narodu« z dne 26. septembra 1920, pod naslovom: »Kam je izginil poslani denar«, v katerem se trdi, da je bil poslan potem »First Wisconsin National Bank v Milwaukee« na naslov dež. vlade za Slovenijo znesek 1000 dolarjev in da deželna vlada ni potrdila prejema tega zneska tudi ne na pismeno in brzojavno urgenco, izjavlja deželna vlada sledeče: Deželna vlada za Slovenijo ni prejela niti omenjenega zneska 1000 dolarjev niti kakih urgenc glede potrdila tega zneska. Takoj po objavi pisma g. Franka S. Ermenca pa se je obrnila deželna vlada na ta-le poverjeništa in oddelke: poverjeništvu za uk in bogočastje, poverjeništvu za javna dela, poverjeništvu za notranje zadeve, poverjeništvu za socialno skrb, poverjeništvu za kmetijstvo, poverjeništvu za pravosodje, odsek za prehrano, zdravstveni odsek, agrarno direkcijo, delegacijo ministrstva financ, gozd. oddelek, oddelek ministrstva trgovine in industrije, oddelek za narodno brambo, komisariat ministrstva saobračaja, pošto in brzojavno ravnateljstvo, ravnateljstvo čekovnega urada in finančno prokuraturo, — da uvedejo napetost preiskavo in ugotovijo, ali je dospel navedeni znesek morda na njih naslov. Vsa poverjeništa in vsi oddelki so izjavili, da niso prejeli dotičnega zneska. Predsedništvo deželne vlade se je nato obrnilo naravnost na »First Wisconsin Na-

tional Bank v Milwaukee«, da naznani, kdaj in na kateri zavod v Ljubljani je bila odposlana imenovana vsota. Od banke umljivo dosedaj odgovor še ni prispel. — Čevlje kupujte od domače tvornice Peter Kozina & Ko, zaloga Ljubljana, Breg. Znižane cene. Pri naročilu se izvolite sklicevati na oglas v »Slovenecu«.

Štajerske novice.

š Umrl je v Ptuj minorit č. p. Norbert Povoden. Pogreb bo v ponedeljek ob 10. uri popoldne. R. I. P.

š Usposobljenost izkušnje za ljudske in meščanske šole s slov. in slov. ter nemškim učnim jezikom se prično pri podpisani komisiji na drž. moškem učiteljski v Mariboru v jesenskem roku 1920 dne 8. novembra 1920. Pravilno opremljene prošnje za pristup k preizkušnji naj se po šolskih vodstvih pravočasno predložijo ok. šolsk. svetom, da bodo najkasneje do 31. oktobra t. l. v rokah izpraševalne komisije.

Ljubljanske novice.

lj Predsednik deželne vlade dr. Brejc je odpotoval v Belgrad.

lj »Divji lovec« na odru Ljudskega doma. Opozarjamo, da uprizori v nedeljo, 17. oktobra ob pol 8. zvečer lat. društvo rokodelskih pomočnikov priljubljeno Finčgarjevo igro »Divji lovec« na odru Ljudskega doma. Vstopnice se dobivajo danes od 10. do 12. popoldne v Rokodelskem domu in zvečer od pol 7. ure pri blagajni v Ljudskem domu.

lj Prosvetno društvo za kolodvorski okraj bo imelo v ponedeljek, dne 18. t. m., ob 8. uri zvečer v dvorani na porti frančiškanskega samostana občni zbor, katerega naj se vsi člani in prijatelji društva zanesljivo in polnoštevilno udeležijo.

lj V Šentjakobskem prosvetnem društvu bo danes zvečer ob šestih predavanje. Govoril bo dr. Gosar. Vabimo posebno može in fante. Velevažno!

lj Poroka. Dne 14. t. m. se je poročil Med U. dr. Iv. Drobnič z gđc. Cilko Sadarjevo, hčerko ravn. drž. vzgojevališča. Častitamo!

lj Sodniški izpit sta napravila z odliko avskultanta Josip Pretnar iz Ljubljane in Feliks Verbič iz Celja.

lj Licejska ljudska šola. Pouk za II., IV. in V. razred licejske ljudske šole prične v ponedeljek, 18. t. m. ob 9. uri popoldne v poslopju liceja na Bleiweisovi cesti, prtiličje.

lj Vprašanje mrtvašnice pri Sv. Križu. V »Slov. Narodu« se v listu 13. t. m. upravi pokopališča očita, zakaj da se ne zgradi potrebna mrtvašnica. Uredništvo »Slov. Naroda« je v dovolj ozkem stilu z mestnim magistratom in bi bilo lahko zvedelo, da je pokopališka uprava že pred 13. leti nameravala zgraditi mrtvašnico, ki bi bila tedanjim potrebam zadostila. Pri komisijonelnem ogledu (8. nov. 1907) so se pa upravi zlasti od zastopnikov mestnega magistrata stavile tako pretirane zahteve, (upeljava vodovoda i. dr.), da je morala ista svojo ponudbo, kot neizpoljevo umakniti. Da se mrtvašnica ni zgradila, je za krivil ravno tedanji župan Hribar s svojimi neizpolljivimi zahtevami. Glede očitka »visokih tarifov«, ki donašajo »stotisoče«, hodi navedeno, da je uprava prejela pristojbin od mrtvašnice leta 1917 353 K, l. 1918 215 K, l. 1919 232, torej v treh letih 800 K. Vsakomu je jasno, da so te pristojbine tako smešno nizke, da niti za vzdrževanje poslopja ne zadostajo. Ako pisec ve za »stotisoče«, potem mu mi drage volje 99.500 K odstopimo. Toliko v pojasnilo.

lj Ljubljanski trg. Pretekli teden je bil zelo živahen trg. Cena slanina je padla na 50 K za kg, na debelo se dobi po 49 K. Pomanjkanje telečjega mesa je občutno, sedanja tržna cena je 22 in 20 K za kg. Opozorja se interese, da se ne bo dovolilo povišanje cen za telečje meso, ker bo Ljubljana od prekmurskega trga itak malo dobila in ne more slediti zagrebskemu in mariborskemu trgu. Špecerijsko blago ima danes sledeče cene: Rio kava 60 do 64 K, santos 66 do 76 K, portoriko 94 K; žgana kava I. vrste 112 K, druge 96 K, tretje 76 K, sladkor kristalni 64 K, v kockah 74; riž I. vrste 36 K, II. vrste 32 K; namizno olje 62 do 72 K liter, jedilno 52 do 54 K; sol 8 K; poper cel 72 K, zmlet 80 K; paprika 40 K, sladka paprika 90 K; petrolej 26 K; testenine I. vrste 22 do 26 K; II. vrste 18 do 22 kron. Moka št. 0 16 K, krušna moka 12 do 13 K. Konzumira se večinoma samo bela moka, ker se ne zaupa krušnim mokam. Kilogram belega kruha stane sedaj 15 K, črnega 8 K. Zelenjave je na trgu dovolj po nizki ceni, a se malo kupuje. Primanjkuje novega luščenega fižola; ribničan 6 K, prepelica 7 K kg. Jajca so na ljubljanskem trgu zopet zelo redka. Perutnine prihaja na trg mnogo. Kmečki sadni trg ob semenišču je zelo živahen in se blago navadno že v prvih jutranjih urah razproda. Najvišja cena za jabolka je 3 K 50 vin. za kg. Občinstvo se opozarja, naj ne plačuje prostovoljno višjih cen, ker stanejo najtežja in

bolka na stojnicah 4 K za kg. Kostonja je na trgu zelo mnogo, plačuje se po 3 K liter. Neprestano se dogaja, da imovitejše stranke plačujejo lahkotno vsako zahtevano svoto brez ozira na dnevne cene in s tem skrajno neugodno vplivajo na cene. Postopalo se bo proti takim strankam istotako kot proti trgovcem. Občinstvo se prosi, da vsak slučaj naznani takoj tržni straži.

Najnovejša poročila.

Diplomatski boj za Koroško.

Belgrad, 16. oktobra. Danes ob 10. popoldne je imel ministrski svet sejo, na kateri se je razpravljalo vprašanje plebiscita na Koroškem, kakor tudi vprašanje o pogajanjih z Italijo. Teh pogajanj se bosta udeležila dr. Vesnić in dr. Trumbić, od italijanske strani pa tudi Giolitti. Kje se bodo pogajanja vršila, je za sedaj še tajno.

LDU Dunaj, 16. oktobra. »Politische Korrespondenz« piše: Na volivnem shodu v Berndorfu je podal minister za zunanje stvari dr. Renner o glasovanju na Koroškem izjavo, v kateri je pojasnjeval načela, po katerih se je mirovna konferenca dala voditi glede glasovanja v koroški coni A. Izvajal je: Ker vsebuje mirovna pogodba nedvomno določbo, da ostane cona A, ako večina glasuje za Avstrijo, nedeljena in končno veljavno pri Avstriji in da glasovanje v coni B potem odpade, je popolnoma izključeno, da bi se mirovna pogodba v tej točki kaj izpreminjala, ter o tem ne more biti govora. Koroška dežela in s tem Avstrija dobi sedaj na grebenu Karavank končno svoje naravno lužno mejo. Vsaka druga meja je prometno, politično in vojaško neznosna in bi bila samo vir brezkončnih preprirov. Kar pa se tiče slovenske manjšine, ki ostane pri Avstriji, varuje njene pravice senžermenska mirovna pogodba in nimajo Slovenci nobenega povišja za kakršnokoli bojazen. Mi bi bili zelo pomirjeni, ako bi vedeli, da dobijo kočevski Nemci enake pravne in praktične garancije, kakor naši slovenski državljani severno od Karavank. Zagotavljamo lahko vesle in svoje sosede že danes in za vselej, da se našim drugojezičnim sodržavljanom nikdar ne bo pripetilo to, kar so zadnje dni pretrpeli mariborski Nemci. Zato smo trdno uverjeni, da bo plebiscitna komisija in poslaniška konferenca izid glasovanja izvedla glasom enostavnega in jasnega besedila mirovne pogodbe.

LDU Dunaj, 16. oktobra. Dunajski kor. urad poroča: Avstrijski opravniki v Belgradu legacijski svetnik Hoffinger je včeraj posetil jugoslovenskega ministra za zunanje stvari dr. Trumbića, da protestira proti vojaški zasedbi glasovalne cone A. Dr. Trumbić je dvomil, da bi imel avstrijski opravniki pravico v tej stvari intervenirati in je odklonil sprejem protesta, češ da ima po njegovem mnenju Jugoslavija opraviti v tej stvari samo s plebiscitno komisijo in poslaniško konferenco. Avstrijski zastopnik je poudarjal dejstvo, da ima avstrijska republika kot signater senžermenske mirovne pogodbe samo po sebi umljivo pravico zahtevati, da se s podpisovalcem mirovne pogodbe drži pogodbenih določb. Na ponovne predstavitve avstrijskega opravnika se je jugoslovenski minister za zunanje stvari omejil na izjavo, da jugoslovenska vlada ne bo zapustila tal legalnosti.

Pogajanja z Italijo.

LDU Rim, 15. okt. »Tribuna« piše, da bo kraj pogajanj za rešitev jadranskega vprašanja določen na sestanku Giolittija z grofom Sforzo. Pogajanja naj bi se vršila ali v Bolonji, Florenci ali pa v Benetkah. Italija želi zagotoviti si meje preko Wilsonove črte. »Tribuna« misli, da so Jugoslovani pokazali dovolj naklonjenosti, ker so pristali na to, da se vodijo pogajanja na italijanskem ozemlju in ne v kaki nevtralni državi.

LDU Belgrad, 15. okt. »Politika« poroča, da je bivši ministrski predsednik razkralja Nikole došel pred nekaj dnevi v Rim v svrhu posredovanja pri zaveznikih, da bi pri pogajanjih za rešitev jadranskega vprašanja sodelovala tudi Črna gora. Kakor trdijo italijanski listi, ki imajo zveze z dvorom, je bil ta korak šefa črnogorske vlade sprejet zelo simpatično. Italijanska vlada je storila v tem smislu korake pri zaveznikih, vendar pa dosedaj še ni dobila odgovora.

Milan, 16. oktobra. »Corriere della Sera« izve iz Rima, da v ondotnih diplomatskih krogih smatrajo pripravljenost vlade SHS pogajati se z Italijo v bolj popustljivem duhu nego dosedaj, kot posledico prijateljskih nasvetov predsednika francoske republike Milleranda in francoskega poslanika v Belgradu de Fontenay. Zato da se je tudi opustila misel naznačiti dr.

Ribara kot člana delegacije, dasi je dr. Ryba italijanski javnosti simpatičen kot pristajatelj spoznanja z Italijo, je pa vezan na slovenske parlamentarne kroge, ki so popolno intransigentni. Pač pa prija Italiji dr. Nincić, ki da predstavlja interese Srbije in kot finančnik gleda na sporazum z Italijo bolj s stališča gospodarskih interesov nego političnih. Vrhneja pa da je g. Nincić umerjen politik.

LDU Belgrad, 16. okt. (ZNU) Včeraj popoldne je italijanski opravniki posetil dr. Vesnić. Poset se nanaša na detaljne priprave za pogajanja o jadranskem vprašanju.

LDU Zagreb, 16. okt. (ZNU) »Riječ« poroča iz Belgrada, da bo na jutrišnjem ministrskem posvetovanju člana debata glede jadranskega vprašanja. Sklenjeno je, da pojdejo v Italijo dr. Vesnić, dr. Trumbić in Kosta Stojanović. Kraj pregovorov bo neko mesto v bližini Italiji.

PROTI KORUPCIJI V JUGOSLAVIJI.

LDU Belgrad, 16. okt. (ZNU) Minister Drasković bo predložil v odobritev uredbo, s katero se bodo uvedle najstrožje odredbe proti korupciji v državni službi, ravnotako pa tudi proti nevestnemu izvrševanju državne službe. Krivci ne bodo samo odpušteni iz državne službe, temveč jih bo sodilo tudi posebno porotno sodišče.

OPROSTITEV VOJAŠKIH VAJ.

Belgrad, 16. okt. Vojni minister je podpisal naredbo, po kateri se z ozirom na člen 3. zakona o izvedbi volitev za konstituanto določa: 1. Rezervni častniki in ostali vojaški obvezanci se ne bodo več pozivali na dvomesečne vojaške vaje; 2. rezervni častniki in vojaški obvezanci, ki so bili že pozvani na vojaške vaje, a še niso odšli v vojaško službovanje, so oproščeni vojaških vaj in se ne bodo več pozivali; 3. od 27. oktobra do 3. novembra se mora izvesti odpust rezervnih častnikov in vojaških obvezancev, ki se pozneje ne bodo več klicali na orožne vaje; 4. rezervni častniki in vojaški obvezanci, ki hočejo prostovoljno dovršiti vojaške vaje, morajo dobiti za čas volitev dopust; 5. za slučaj izredne potrebe so vojaška povelstva pooblašena pozvati vojaške obvezance v službovanje, vendar pa le v najbolj omejenem številu.

NARODNO PREDSTAVNIŠTVO.

Belgrad, 16. oktobra. Prihodnja seja narodnega predstavništva bo 20. oktobra ter se bo na njej razpravljala predloga o ukaznem zakonu. Minister za konstituanto je izdelal nekatere izpremembe v tej predlogi, o kateri je tudi že razpravljala ministrski svet.

SEJA MINISTRskega SVETA.

NAŠ PRORAČUN.

LDU Belgrad, 16. okt. (ZNU) Vprašanje proračunskega zakona pride te dni pred finančni odsek, ki bo še enkrat razpravljalo o izpremembah, ki jih je treba izvesti v zakon, nato pa ga bo predložil ministrskemu svetu v odobrenje.

POTREBA MALE ENTENTE.

LDU London, 16. okt. (Reuter) V pogovoru s poročevalcem lista »Morning Post« je Take Jonescu izrazil upanje, da se bosta Grška in Poljska kmalu pridružili mali ententi in da bo prišel tudi dan, ko bode mogle pristopiti tudi Avstrija, Bolgarija in Madžarska.

LDU London, 16. okt. »Times« piše: Mala ententa je nastala vsled trgovskih potreb podonavskih dežel in je koristen protiutež protipolitičnim splendiferizacijam, ki je postala kot posledica novo vzbujenega narodnega čuta nekaterih držav v tem delu kontinenta. Upati je, da bo prijateljski politični sporazum privlekel do vrste gospodarskih in trgovsko-političnih dogovorov, ki bodo omogočili mednarodni in prekmorski trgovini, posluževati se Donave. S takimi dogovori bi mogle obrežne države najti možnost za trgovsko in interesno skupnost, proti kateri so se morale upirati, dokler so jo Habsburžani poizkušali vsiliti kot simbol političnega obvladovanja.

ZDRUŽENE DRŽAVE RUSIJE.

LDU Berlin, 16. okt. (DKU) »United Telegraph« poroča iz Newyorka: Po informaciji iz Washingtona nameravajo Bela Rusija, Ukrajina in kozaske pokrajine skleniti zvezo proti sovjetski Rusiji in se prihodnji teden proklamirati kot združene države Rusije.

RUDARSKA STAVKA NA ANGLEŠKEM

LDU London, 16. oktobra. (Reuter) V več premogovnikih je začela stavka rudarjev. Na večer se pričakuje popolna ustavitev dela. Niti vlada, niti rudarji ne poizkušajo zopet začeti pogajanja. Delavska trozveza proti pričakovanju ni sklicala nove skupščine. Izvrševalni odbor narodne zveze železničarjev je za prihodnje sredo sklical konferenco. Izvrševalni odbor transportnih delavcev bo imel sejo v ponedeljek. Število stavkajočih rudarjev znaša nad milijon. Že se pojavlja mnogo znakov, da bo moralo veliko tisočev prisilno počivati. Tako se poroča, ker so se zatvorili veliki metalurški obrati.

Gospodarstvo.

Janko Jovan:

Afera o pokvarjenem fižolu.

Zagrebski listi so te dni objavili vest o »škandalozni aferi ministrstva za prehrano« radi pokvarjenega fižola, katerega je kupil trgovec Gmaz 120 vagonov ter položil kavcijo 2.400.000 kron, katere mu sedaj ministrstvo noče vrniti, daštravno Gmaz fižola ne more prodati, ker je pokvarjen. Afera o tem pokvarjenem fižolu je zelo stara, a ker se je pričelo že o nji javno pisati, mislim, da je bolje, če spozna javnost pravo stanje.

Meseca maja 1919 je prejelo ministrstvo za prehrano brzojavko od šefa odseka za prehrano v Bakru, da je s parnikom Sigloria prispelo na addresso angleškega generala Forteskiju mislim da 250 vagonov fižola, namenjenega za srbsko državo. V ministrstvu za prehrano nismo imeli o naročilu fižola nikakega znanja ter nam vsled tega tudi ni bilo mogoče, dati nikakih navodil. Po dolgem iskanju in poizvedovanju smo o državnih naročbah v finančnem ministrstvu zvedeli sledeče: Pogodbe med srbsko državo in med zavezniško prehranjevalno komisijo sploh ni bilo. Srbska vlada je poslala še iz Krfa medzavezniški komisiji za prehrano (Hoyer) statistiko o potrebi živila za celo kraljestvo in naprosila, da se pošilja blago deloma v Solun, deloma v Gruž in deloma v Trst, ter je kesneje vsled ovir od strani Italijanov premenila Trst za Reko. Medzavezniška komisija je obljubila v razmerju z obstoječimi zalogami prehranjevati državo. V to svrhu je posodila Amerika 15 milijonov dolarjev, Angleška pa tudi večjo vsoto v funtih. Na podlagi pregleda o potrebi v okvirju dovoljenih kreditov je pričelo blago prihajati v naša pristanišča. Zanimivo je, da cene niso bile pogode, ter so šele komandanti parnikov sporočevali, po kakšni ceni bo blago zaračunano. Tudi ni imel nihče znanja, koliko smemo pričakovati; vsaka ladja nam je bila posebej javljena šele, ko je odplula iz Amerike. V statistiki je bilo tudi prijavljeno, da potrebuje država mesečno 600 vagonov riža ali fižola. Na riž smo čakali zastoj, mesto tega je pa prispel fižol v Reko in z drugim parnikom v Gruž. Ko je parnik, ki preje niti prijavljen ni bil, ker ni bil poslan na ministrstvo, temveč na zastopnika Anglije, za katere račun je bil fižol odposlan, da ga preda našim oblastem, prispel, je ministrstvo obvestilo o prispelem fižolu takoj vse pokrajinske odseke za prehrano, a odzval se ni niti eden. O tem je bil odsek v Bakru takoj obveščen s naročilom, da se ustavi vsako pošiljanje, a okoli 100 vagonov je bilo že odposlanih. Res je, da je bil tak fižol indijske provenience že cel čas vojske dobavljen nele srbskim, temveč tudi angleškim in francoskim četam. Tudi je res, da je imel fižol grenak okus, vsled česar se je vojaška uprava, ki ga je poznala že iz vojske, branila prevzeti. Nasprotno pa je fižol, ki je prispel preko Gruža, prevzela bosanska vlada brez ugovora. Vsled navedene kakovosti je fižol zastoj in ni preostalo nikakega drugega izhoda, kakor čakati na izvoz. Od fižola so vzeli Čehi 40 vagonov, Avstrijci pa so izjavili, da na fižol ne reflektirajo, ker vsebuje znake cikankalija. Z ozirom na ugovor Avstrijcev izročili smo fižol kemijskemu državnemu laboratoriju v Belgradu, ki je oddal analizo, da je fižol zdrav, pač pa je slabše kakovosti, ker vsebuje preveč celuloze, kar ima vzrok v debeli luščini. Na podlagi te analize je minister prehrane zaprosil privredno finanjski komitet, da dovoli prodati fižol.

Spomladi 1920 je sicer privredno finanjski komitet dovolil prodati fižol, dobil se je tudi odjemalec, ki bi

prevzel celo množino, a do zaključka vendar ni prišlo. Fižol bi bil prodan po cca 12 kron kilogram t. j. skoro 100 % dražje, kot je bila pri nas tržna cena, za izvršenje ugovora je prevzela tudi ena belgrajskih bank jamstvo. Prišel pa je en pomislek, prodaja se ni strinjala z določili državnega računovodstva, ker ni bila razpisana licitacija. To se je potem sicer izvršilo, a s posledico, da je prvi ponudnik prekalal svojo ponudbo, drugi se pa nihče ni javil. Brezdvomno je, da je birokratizem v tem slučaju oškodoval državo za milijone. Tako je bilo s fižolom spomladi. Kako je bilo pozneje, ne vem. Gotovo pa je, da se je o fižolu, ki je ležal v skladiščih ministrstva za prehrano, pisalo že toliko v vseh mogočih listih, da bi tudi g. Gmaz, če količkaj časopise bere, lahko vedel, kak fižol je ministrstvo za prehrano prodajalo in kakšnega je on kupil. Ne vem sicer, pod kakimi pogoji je bil famozni fižol prodan, mislim pa, da gotovo za neprimerno nižjo ceno, kakor bi bil svoj čas, če ne bi bilo nesrečnih določil zakona o državnem računovodstvu. Verjetno je, da g. Gmaz ni mogel napraviti dobička, ker slučajno ni vedel, da je bil isti fižol od Avstrije že enkrat odklonjen. Neki tukajšnji list je vest o aferi prinesel z označbo imen ministrov, ki so pogodbo odobrili. Iz vsega se je videlo, kakor da bi hotel kazati nanje, češ, ti so prodajali slabo blago za dobro in oškodovali trgovca za nad dva milijona kron. Ti ministri niso zagrešili nič drugega, kakor, da so slučajni člani privredno-finanjskega komiteta ministrov in so odobrili pogodbo, ko je bila rešena cela vrsta formalnosti. Radi omenjenega namigavanja sem smatral za potrebno, da se cela zadeva malo natančneje pojasni.

g Monopolna uprava sladkorja. Proti monopolni upravi sladkorja se je oglasilo polno ugovorov. Gospodarski krogi so prepričani, da bi z uvedbo monopolne uprave sladkor izginil s trga, kakor tudi, da ga bo ta uprava vsled visoke režije podražila. Vsi ti ugovori niso bili v stanu finančnega ministra v njegovem namenu spreobrniti. Pričakovati je v kratkem upeljavo monopola na sladkor v celi državi. Svetovati je občinstvu, da si sladkor nabavi, dokler ga je dobiti v prosti trgovini, ker na monopolno upravo po sedanjih skušnjah nimamo veliko zaupanja. Finančno ministrstvo je že prevzelo v svojo upravo vse sladkorne tovarne v državi.

g Dovoljen je izvoz konj iz Sloventje belgijske in koroške pasme moškega spola do dve leti starosti, in sicer se more izvoziti žrebet iz l. 1918 največ 500, a od žrebet iz l. 1919 in 1920 največ 1000 komadov. Ta izvoz je dovoljen poedinim konjevejem ter oproščen od plačanja tuje valute.

g Prepoved uvoza črevljev. Tovarne čevljev so zaprosile, da prepove carinska direkcija uvoz čevljev, da tako varuje domačo industrijo. Dočim tovarnarji izjavljajo, da ne morejo preskrbeti niti voaštvo s črevlji, se boje tuje konkurence. Ako se prepoved res izda, potem bode zopet draginja večja, vendar se pri nas, ker se bojujemo proti draginji, ne bilo čuditi, če se carinska direkcija fabrikantom uda.

Prosveta.

pr Spored koncerta »Ljubljanskega Zvona« v ponedeljek v Unionu. 1. a) E. Adamič: Pesem o beli hišici, b) E. Adamič: Res, oženil bi se, moška zbor. 2. A. Lajovic: Pesmi samote, poje g. J. Rijavec, spremlja g. J. Ravnik. 3. E. Adamič: Po petelin, zoro mi naznani, ženski zbor s klavirjem. 4. M. Milojevič: a) Nimfa, b) Japan, F. Lhotka: c) Karanfile, d) Kiša pada. Poje g. Rijavec, spremlja g. J. Ravnik. 5. a) J. Pavčič: Kaj ve misli, b) J. Ravnik: Ženjica, c) A. Lajovic: Kiša, d) A. Lajovic: Medved z medom. Mešani zbori. Vstopnice v Dolenčevi trafikli v Prešernovi ulici. (k)

pr Josip Rijavec, najodličnejši interpret našega modernega solospesva zapoje na koncertu »Ljubljanskega Zvona« sedem krasnih pesmi. Že njegov nastop jamči za

užitkapoln večer. Sezite po vstopnicah! Prodaja jih trafikla Dolenc in na koncertu pri blagajni v Unionu.

pr Celjsko mestno gledališče. G. Skrbinek se je oglasil v našem uredništvu in nam podal z ozirom na razne polemike in notice v listih o celjskem gledališču, sledečo izjavo: Vprašanje celjskega gledališča je rešeno na ta način, da sem jaz ponudbo mariborskega gledališča za angažma sprejel samo pod pogojem, da bo to gledališče prirejalo redna gostovanja v Celju. Moj odhod iz Celja in angažma v Mariboru se je izvršil v sporazumu s celjskim dramatičnim društvom v gorenjem zmislu. Redna gostovanja v Celju se prične takoj, kakor hitro dobi celjsko gledališče že zagotovljeno državno podporo.

pr Gostovanja v ptujskem gledališču pričnejo v ponedeljek. Gostovali bodo igralci z mariborskega gledališča. Gostovanja so omogočili Ptujčani na ta način, da so nabrali potrebno vsoto denarja.

Narodno gledališče.

Opera:

Nedelja, 17. okt.: »Hofmannove pripovedke«. Izven.

Ponedeljek, 18. oktobra: Zaprto.

Torek, 19. oktobra: »Od bajke do bajke«. B.

Sreda, 20. oktobra: »Rigoletto«. C.

Četrtek, 21. okt.: »Hofmannove pripovedke«. B.

Petek, 22. okt.: »Faust«. A.

Sobota, 23. okt.: »Lepa Vida«. E.

Nedelja, 24. oktobra: »Od bajke do bajke«. Izven.

Ponedeljek, 25. oktobra: Zaprto.

Drama:

Nedelja, 17. oktobra: »Za narodov blagor«. Izven.

Ponedeljek, 18. oktobra: »Hasanaginica«. E.

Torek, 19. oktobra: Zaprto.

Sreda, 20. okt.: »Pohujšanje v dolini šentflorjanski«. Izven.

Četrtek, 21. okt.: »Pygmalion«. A.

Petek, 22. okt.: »Anfisa«, uradniška predstava. Izven.

Sobota, 23. okt.: »Ljubimkanje«. D.

Nedelja, 24. okt.: »Pohujšanje v dolini šentflorjanski«. Izven.

Ponedeljek, 25. okt.: »Ljubimkanje«. C.

Cerkveni vestnik.

c Kongregacija delavcev pri oo. jezuitih ima svoj shod v nedeljo 17. oktobra ob pol 3. uri popoldne. Pridite vsi pripravljeni!

Dijaški vestnik.

d Odborova seja »Danice« danes ob 10. dopoldne v društvenem lokalu. Sigurna udeležba!

d Semestralni občni zbor jugosl. kač akad. društva »Danice« se vrši v četrtek, dne 21. t. m. ob pol 8. uri zvečer na verandah hotela Union s sledečim dnevnim redom: 1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora; 2. pozdrav in nagovor predsednika; 3. poročilo odbornikov in načelnikov odsekov; 4. sprejem novih članov in gostov; 5. volitev novega odbora; 6. slučajnosti. Pozivajo se vsi tovariši, da se udeležijo sem. občnega zbora polnoštevilno in z društvenimi trakovi. Gg. starešine prijazno povabljani.

Turistika in sport.

Nogometna tekma. V nedeljo, dne 17. t. m. se vrši na prostoru S. K. »Ilirije« ob 10. uri dopoldne nogometna tekma med S. K. »Primorje« in S. K. Jadran. (K)

Nogometne tekme. Danes se vrše na prostoru Ilirije 3 prvenstvene tekme: ob 10. uri Primorje: Jadran, ob 13. uri Svoboda: Šparta, ob 15. uri Ilirija: Slovan. (k)

Prvenstvena tekma Ilirija: Slovan. Slovan nastopi zopet po daljšem presledku. Moštvo ima zelo spremenjeno, tako da se njegovo sedanje jakosti ne da naprej presoditi. Zmagovalec v tej tekmi ima tekmovalci z najmočnejšim moštvom v Celju in Mariboru za prvenstvo Slovenije.

V Kranju se vrši danes nogometna tekma med Savo in Hermesom, Ljubljana, v Celju med Celjem in Svobodo, v Mariboru med Rapidom in Rote Elf.

Seja načelnikov odsekov športne zveze se vrši v torek 19. t. m. ob 19. uri v pisarni športne zveze Narodni dom, Udeležba važna radi vprašanja preureditve lista. — Športna zveza.

Športni klub Jadran se pozivlja, da pošlje natančni naslov, ker pošta vrača dopise naslovljene nanj, Športni zvezi. — Športna zveza.

Sodišče in policija.

s Konec novele pred kazenskim senatom ljubljanske deželne sodnije.

Karel Sitar, tapetniški pomočnik iz Ljubljane, Za gradom št. 1 stanujoč, je pričel letos meseca majnika postopati za Angelo J., ki pa ni marala zanj in se ga je ogibala ter mu povedala: »Fant, ne maram za tebe, pri miru me pustil!« Sitar se je čutil za to silno nesrečnega in pripovedoval dekletu, da se bo zastrupil. Angele J. pa to ni čisto nič ganilo in se je večkrat najodločnejše izrazila, naj jo pusti popolnoma pri miru in je javno pokazala, da njenega srca napoved Sitarjevega samoumora ni čisto nič ganila. Sitar je pričel nato groziti, da bo Angelo J. poškodoval ali pa usmrtil. Angele J. ni na te Sitarjeve grožnje nič dala, toda dne 7. avgusta je prišel Sitar kot nepovabljen gost v stanovanje Angele, ki ga ni čisto nič ljubeznivo sprejela in ga je ogorčeno vprašala: »Zakaj ste prišli in zakaj me nadlegujete, ko veste, da ne maram za Vas?« — Sitar je pa potegnil nato vrv iz žepa, zaprl okno, prijel Angele za vrat, jo vrgel na tla in jo tako dolgo tiščal, da mu je obljubila, da bo govorila z njim. Predno je Karel Sitar potegnil vrv iz žepa, je še patetično vzkliknil: »Pripravi svoje stvari, kar imaš se urediti, ker tega praga danes ne prestopiš več!« Dekletu je bilo to seveda že odveč in je iskalo zaščite pri oblastih. Novela se je končala pred kazenskim senatom ljubljanske deželne sodnije, kateri je dne 26. septembra 1898 v Ljubljani rojenega Sitarja obsodil na 6 tednov težke ječe, poostrene s postom in trdim ležiščem na 14 dni. Sicer je pa bil Sitar obsojen že 18. julija 1914 na 1 mesec ječe in 31. avgusta 1917 na tri mesece ječe, ker je kradel.

s Ker je pri vojakih goljufal, se je zagovarjal pred ljubljanskim deželnim sodiščem knjigovodja Vinko Kmet. V času od meseca decembra 1919 do februarja 1920 je v Ljubljani kot pisarniška pomožna moč v pisarni matičnega urada ljubljanske pukovne okrožne komande ponaredil in izročil 9 vojakom odpustnice. Kazenski senat ljubljanske deželne sodnije je obsodil Kmeta na 7 mesecev težke ječe.

s Poneverba na južni železnici. Ljubljanska policija je aretirala dne 14. t. m. v gostilni Marije Leksetove na Resljevi cesti vlakovodjo južne železnice F. Z., ker je poneveril juž. železn. približno 13.000 kron denarja, katerega mu je železnica zaupala.

s Lahkomisljen fant. Pisar v kurilnici južne železnice J. K., ki je bil zaradi tatvine že predkaznovan in ki je imel mesečne plače 2200 kron, je imel znanje z neko natakarijo, kateri je nekega večera ukradel 800 kron in je popival po raznih gostilnah in kavarnah da mu je ostalo samo še 234 kron. Okradeni natakariji je vrnil oče ukradeni znesek.

s Pretep v Lebenju. Ko sta se zvečer dne 7. avgusta 1920 vračala Alojzij Škrjanc in Andrej Pavlin iz Lebenja domov, so ju napadli fantje iz vasi in ju pretepali; najhujši med njimi je bil čevljar Uzar iz Lebenja, ki je Škerjanca udal zadel s kolom, ga pobil na tla in ga trikrat sunil z nožem. Uzar je sicer tajil svoje dejanje, toda Kristl Fink in Rok Rozman sta videla Uzarja, ko se je stegnil čez nizek plot in je trikrat sunil Škerjanca z nožem, ko je ležal na tleh. Sam jima je tudi pozneje pravil, da ga je trikrat z nožem ranil. Z ozirom na opisani položaj je obsodilo deželno sodišče v Ljubljani Ivana Uzarja na 6 tednov ječe poostrene z enim postom na 14 dni.

Prispevajte za sklad S. L. S.

Knjige iz Jugoslovanske knjižarne, ki naj ne manjkajo v nobeni knjižnici: Josip Jurčič, Spisi. (Uredil dr. Ivan Grafenauer.) IV. zvezek: Svet in sad. — Hči mrtvega sodnika. — Kozlovska sodba v Visnji gori. — Dva brata. — Cena 19 K 20 vin, vezano 31 K 20 vin. V. zvezek: Sosedom sin. — Sin kmetškega cesarja. — Meji dvema stoloma. — Cena 19 K 20 vin, vezano 31 K 20 vin. VI. zvezek: Doktor Zober. — Tugo mer. — Cena 19 K 20 vin, vezano 31 K 20 vin.

Dr. Ješe

zopet redno ordinira za očne bolezni od 10. — 12. dopoldne Dnajska cesta 17.

2 krojaška pomočnika, 1 za veliko delo sprejme takoj Anton Podgoršek, krojač, Sred. Gamelje št. 4; p. št. Vid nad Ljubljano.

Drago Beseljak Ljubljana Cankarjevo nabr. 5

dobavlja vse kreditne in privatne informacije v tu- in inozemstvu. V abonentu ter posamezno cene zmerne 6135

Zahvala.

Ginjen od številnih izrazov iskrenega sočutja ob smrti moje predobne in nad vse ljubljene ženske in mamice

Vide Ceve

se tu vsem prav toplo zahvaljujem.

Posebno pa izrekan zahvalo pred duhovščini, cerkvi, učitelstvu, društvu »Kamnik«, gđ. M. Odlasek za lep poslov, govor, gg. pevcom in vsem, ki so poklonili vence in šopke kakor tudi vsem onim, ki so raniko spremili k več počitku. Bog plačaj!

Kamnik, 14. okt. 1920.

Emil Ceve.

Miren gospod išče meblirano sobo. Poučuje eventualno zastoj francoščine. Ponudbe na upravo lista pod »stalno 4-62«.

Zamenjam žrebe za kravo. — Mala dolnarska ulica 15.

Insertirajte v Slovincu!

Pozor! Proda se s korporacijsko pravico

hiša

v sredini mesta Kamnik na Gorenjskem; poleg hiše so tri njive in en travnik. Hiša je pripravna za vsako obrt, trgovino ali poljedelca. — Hiša je korporacijska (burgerska), ki dobi vsako leto do 30 m trdih kurilnih drv brezplačno, poleg tega ima še druge korporacijske ugodnosti. Nadaljnja pojasnila se dobe v Kamniku, Velika ulica št. 8. 4247

Krznarski najnovejši, lastnoročni izdelki kakor pelerine, boe, mufi itd. so v zalogi:

Moderniziranje vsakovrstne kožuhovine v najkrajšem času pri

LUDOVIK ROT, krznar

Ljubljeno, Gradišče št. 7 (nasproti dram. gledališču).

Malo posestvo v lepem kraju obstoječe iz hiše, malega vinograda 4 njiv in gozda se za prav nizko ceno proda. Naslov pove upravnistvo Slovenca pod št. 4218.

Stroj „Smith Premier“
proda za K 7000 iz priljubljenosti Leutgeb pod Trnovo, Ljubljana.

Naprodaj: Več električnih automatov z dvigalom, električnih pianin in električnih Orchestrionov.
Cena nizka. — (Trgovci z glasbilo rabat.)

Simon Kmetec, Ljubljana
Kolodvorska ulica št. 26.

Tovarna Barva vsakovrstno blago.
Jos. Reich Kemično čisti obleke.
Ljubljana, Poljanski nasip 4.
Podružnica: Selenburgova ul. 3.
Svetlolika ovratnike, zapestnice in srajce. —

Maribor Gospodarska ul. 27.
Novo mesto Glavni trg
Kočevje Stev. 39.

Zahvala.
Dovoljujemo si naznaniti slavnemu občinstvu, da smo našo pred devetdesetimi leti ustanovljeno tvrdko bili primorani opustiti.
Zahvaljujemo se vsem cenjenim odjemalcem za nam izkazano naklonjenost in zaupanje.
Z odličnim spoštovanjem tvrdka
Benedikt & Co.

Elektrotehnično podjetje
Saks & Tratnik
Ljubljana
Sv. Petra cesta št. 25
Telefon interurban št. 443
Maribor
Slovenska ulica št. 20
Gradba kompletnih električnih central, daljnovodov, in drugih inštalacij. Zaloge in prodaja vsakovrstnega inštalacijskega materiala, kakor motorjevi, svetilni in žarnice za vse napetosti.
Načrti in proračuni na zahtevo!

Parna žaga Fran Ravnikar
mestni tesarski mojster
Ljubljana, Linhartova ulica št. 25
kupi po najvišjih dnevnih cenah razne vrste okrogli les, kakor tudi cele gozdne parcele.

Razpis.
Ljubljanska kreditna banka potrebuje razna
mizararska dela
za stanovanjsko hišo, ki jo gradi v Beethovnovi ulici.
Sestavek dobave in tozadavni načrti so razgrnjeni na upogled v tajništvo Ljubljanske kreditne banke, Pred škofijo, III. nadstropje.
Ponudbe staviti je do 1. novembra t. l. ob 12. uri dopoldne, dobava mora biti izvršena do 1. marca 1921.
Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.

Usakovrstne napise
na steklo, zid, i. t. d. izvršuje
Fran Bricelj,
Ljubljana, Selenburgova ul. 6.

Sladkor
najfinejši, beli, kristalni v celih vagonih in manjših množinah, razpošilja, dokler traja zaloge
Gospodarska zveza v Ljubljani.

Otvoritev trgovine.
Cenjenim odjemalcem vljudo naznanjamo, da smo zopet otvorili svojo dobro znano detajlno trgovino z manufakturnim blagom v popolnoma prenovljenem lokalni. Za bližajočo se zimsko sezijo priporočamo vsakovrstne novosti, katere so ravno došle iz inozemstva, osobito razno volneno in sukneno blago za dame in gospode, dalje perile parhente, flanele, cefirje, šifone, potrebščine za krojače, šivilje, tapetnike i. t. d. — Zagotavljajoč prijazno in solidno postrežbo se priporoča
A. & E. Skaberne,
velvetgovina z manufakturnim blagom
Ljubljana, Mestni trg 1.

„BALKAN.“ Trgovska, špedicijska in komisijska delniška družba.
Brzojavni naslov: „Balkansped.“
Ljubljana — Maribor — Trst — Wien
Spedicije vseh vrst. — Sprejemanje blaga v skladišča. — Zavarovanja. — Mednarodni prevozi. — Selitve s patentiranimi vozovi na vse strani. — Skladišča, spojeno s tiroi južne železnice. — Ljubljansko javno skladišče.
Največje domače špedicijsko podjetje.

Učenka
močne postave iz poštene hiše se sprejme s 1. decembrom v večjo trgovino na deželi. Lastnoročne ponudbe sliko pod „Merkur“ 4253 na upravo lista. —
Po zelo znižani ceni nova dvokolesa, plašč, šivalni stroji in vsakovrstni zračnice, gorilci itd. Sprejemajo se v popravilo kolesa in šivalni stroji pri Bačetu, Ljubljana, Stari trg št. 28.
Stev. 7700.

Ustanove za obrtnike in vdove obrtnikov.
Trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani razpisuje za leto 1920: a) osemnajst ustanov (8 po 50 K in 10 po 20 K) za onemogle uboge obrtnike vojvodine Kranjske; b) štirinajst ustanov (4 po 50 K in 10 po 20 K) za onemogle uboge obrtnike in trgovce vojvodine Kranjske; c) pet ustanov po 40 K za onemogle uboge vdove kranjskih obrtnikov ter d) pet ustanov po 20 K za onemogle uboge vdove kranjskih obrtnikov in trgovcev.
Prošnje naj se pošljejo trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani do 15. novembra 1920.
Priloži naj se jim od občinskega in župniškega urada potrjeno dokazilo, da je prošilec obrt ali trgovino samostojno izvrševal, da sedaj zaradi onemoglosti ne more več delati in da je ubog, oziroma, da je prošilica onemogla uboga vdova bivšega samostojnega obrtnika in trgovca.

Naznanilo.
Slavnemu občinstvu in svojim cenjenim odjemalcem vljudo naznanjam, da imam zelo lepe krizanteme v štirih barvah v zalogi. Priporočam se tudi za izdelovanje vencev in šopkov, kakor tudi različnih cvetličnih košar itd. Prevzemajo se tudi grobovi v okrašenju s cvetlicami, peskom in dekoracijo. Cvetlice zelo lepe. Cene zmerno.
Se priporoča
Pavel Simenc, pokopališki vrtnar
pri Sv. Križu, Ljubljana.

2000 K nagrade
onemu, ki preskrbi stanovanje: 2 sobi in kuhinjo v Ljubljani. Ponudbe na upr. lista pod: „Takoj stanovanje“.
Petrolejske kanle dve z zabojem plačamo po 22 K vsaka železniška postaja Sever & Komp., Ljubljana. 4152
Naprodaj ceno: 4 krojaški šivalni stroji, 1 stroj malo rabljeni, voz za par konj, motorno kolo 2 1/2 HP. Ogleda se od 12—2 ure, Karlovska c. 4. Sprejme se služkinja za dom. dela.

Trgovsko pisarno
in skladišče v Ljubljani se išče i. s. za skupno uporabo. Cenj. ponudbe pod „Pisarna“ na anončni zavod Drago Beseljak, Ljubljana, Cankarjevo nabr. 5.

AUTOMOBIL
znamke „Puch“ Type VIII.14/38 HP z letno in zimsko karoserijo, električno razsvetljo, v najboljšem stanju, brezhibno delujoč se ugodno proda. — Pojasnila daje: **Leo Paulin**, Ljubljana, Metelkova ul. 4.

vratarja
Večje industrijsko podjetje v Ljubljani išče zanesljivega in energičnega
Ponudbe s kratkim opisom življenja in zahtevano plačo na upravnistvo „Slovenca“ pod „Vratar 4237“.

Ljudska posojilnica
v Ljubljani, v lastnem domu Miklošičeva cesta št. 6
obrestuje hranilne vloge po čistih
3%
Ljudska posojilnica v Ljubljani je največja slovenska posojilnica in je imela koncem marca 1919 nad 40 milijonov kron vlog in nad 1 milijon enostotisoč kron rezervnih skladov.
Posojila se dovoljujejo na osebni kredit (proti menici) na hipoteko in v tekočem računu.
Ljudska posojilnica stoji pod neposrednim državnim nadzorstvom.

Matija Skender
javni notar, 3227 Butler Street
Pittsburgh, Pa.
United States of Amerika.
Kdor hoče imeti to ali ono pravno in notarsko zadevo urejeno v Ameriki ali kdor potrebuje listine za potovanje v Ameriko, ali kdor si želi informacij v katerikoli ozirom, in kdor hoče imeti v svojih ameriških zadevah posla z zanesljivim človekom, naj se z zaupanjem obrne do gori imenovanega javnega notarja v Ameriki, ki mu je predvsem od tega, da našim ljudem ne godi krivica od nobene strani.

Dober zaslužek!
Več kolporterjev za razprodajo „Slovenca“ in „Večernega lista“ po Ljubljani za dobra mesta se sprejme. Vpraša se pri kolporterskem oddelku, Poljanski nasip št. 2, levo.

Les:
žagan, tesan, okrogel, smrekov, jelkov, borov, hrastov, jamski les od m 2,50 dolgosti naprej kakor skorje, krajnike in drva kupuje po najvišji dnevni ceni
lesna trgovina
FR. PAJMAN, CELJE.

Konfekcijska tovarna
družba z o. z.
Ljubljana, Dunajska cesta, Stožice.
Telefon 532. Osrednja pisarna: Aleksandrova cesta št. 3.
Največja jugoslovanska izdelovalnica moške, deške in otroške obleke. — Samo na debelo.

Jugoslovansko inženirsko podjetje dr. z o. z.
Maribor.
Inženirska pisarna in stavbeno podjetje.
Projektiranje in izvršitev visokih, betonskih in železobetonskih stavb, industrijskih in poljedelskih ter vodnih zgradb, naprav za vodne sile itd. — Presoja in nasvetovanja.
Dobava vsega gradbenega, industrijskega in tehničnega blaga, železnice, orodja, nosilcev, betonskega zeleza, tračnic in materiala za ozkotirno železnice, elektrotehni. material, cement, gips, lepenka itd.
Naslov za brzojave: „Jip“, Maribor.

Skaboform se zopet dobi! proti srbečici, gobjani, lišaju, kožni izpuščajem
izdajajo v Vasi najbližji
lekarni priznane in zdravniško priporočene
Dr. FLESCHEVO izvirno **SKABOFORM - MAZILLO.**
Ne maže, ne barva, brez duha. Dobiva se v vseh lekarnah.
Glavna zaloge za Ljubljano in okolico:
Rihard Sušnik pri zlatem jelenju IV., Marji trg.

Kadi prosejivne prodam:
Bakreni kotel, 325 l. velik, ter drugo posodo za žganjekuho. — Rabljeno sode od vina in žganja. — Barele za kisto zelje, železo za obroče, steklenice bele za likerje in gostilne, filtrirni aparat za žganje in dve vozni pladli. F. Cvek, Kamnik.

Plemenski prašički
7 tednov stari, se po ugodni ceni prodajo. Natančneje se izve in iste ogleda Koseze pri Ljubljani št. 25.

Čevlji

tovarne

Peter Krina & Co

Erčič

prodajajo se po znatno znižanih cenah.
Zaloga Ljubljana-Breg
 na debelo in drobno. Izdelki zagajamceno iz samega najboljšega usnja.

Žične železnice in vseh vrst prevozne naprave.

Specialiteta
 žične železnice za največjo silo
 jamske prevozne naprave za ve-
 like daljave. Predprojekti zastoj.
Seilbahn-Gesellschaft
 m. b. H.
 Wien III., Estepplatz 3-4.
 Telefon 33-67.

Prvi in edini slovenski zavarovalni zavod.

Vzajemna zavarovalnica

v Ljubljani, Dunajska cesta 17,

je ustanovila oddelek za

živiljska zavarovanja.

Sprejema: V živiljskem oddelku zavarovanja na doživetje in smrt v vseh sestavah, zavarovanja na otroško doto, rentna in ljudska zavarovanja pod najugodnejšimi pogoji.

V požarnem oddelku zavarovanja vseh premakljivih in nepremakljivih predmetov, ki se poškodujejo po ognju, streli in po eksploziji svetilnega plina po znano nizkih cenah.

Podružnica: CELJE, Breg 33.

Charles Princ
Ljubljana

Manufaktura

Zaloga: Turjaški trg 1.
 Pisarna: Židovska ulica 1/1.

Autogaraža Gorec

prevzema komisijsko
 prodajo avtov in po-
 sreduje pri nakupih
 s strokovnimi nasveti

1 Puch 24 HP.
 1 Fiat 24 HP.
 1 Laurin & Klement 9/12 HP.
 1 Puch 24 HP.
 1 N. A. G. Landaulett 30 HP.
 1 Mercedes 35/60 HP.
 osonni avto
 na prodaj.

Ljubljana, Vegova ulica 8.

Slame, ržene in ovsene je do 3000 kg
 na prodaj. — Leopold Raba,
 št. Vid n. Ljubljano.

Čajno pecivo (keksi)

najboljše vrste se dobi na debelo pri
 F. Bačnar, specialna trgovina, Moste
 pri Ljubljani.

Zaloga in rezanje vsakovrstnega

furnirja.

IVAN ZAKOTNIK, Ljubljana,
 Dunajska cesta št. 46.

pravi holandski
Kimel nudi Sever & Komp
 Ljubljana.
 laneno in de-
 teljno seme
 ter suhe gobe

Prvovrstni
 stroji za obdelavanje lesa
 polnojarmenike in orodje

doblavlja

Ringer & Co., Maschinenenerzeu-
 gungs- und Handels-Ges. m. b. H.
 Wien XV., Märzstrasse 4.

L. MIKUS
 Ljubljana, Mestni trg št. 15
 priporoča svojo zalogo
 dežnikov in solmenikov
 ter sprehajalnih palic.
 Popravila, se izvršujejo
 točno in solidno.

Gradbeno podjetje
 ing. Dukić in drug
 Ljubljana, Resljeva c. 9.
 se priporoča za vsa v to
 stroko spadajoča dela.

Inženier Dr. Miroslav Kasal

oblastveno poverjeni

stavbni inženier

Ljubljana,

Hilsterjeva ulica št. 7.

Specijalno stavbeno podjetje

za betonske, železobetonske

in vodne zgradbe.

Izraba vodnih sil.

Izraba vodnih sil.

Izraba vodnih sil.

Izraba vodnih sil.

Izraba vodnih sil.

Izraba vodnih sil.

Izraba vodnih sil.

Izraba vodnih sil.

Izraba vodnih sil.

Izraba vodnih sil.

Izraba vodnih sil.

Izraba vodnih sil.

Izraba vodnih sil.

Izraba vodnih sil.

Izraba vodnih sil.

Izraba vodnih sil.

Izraba vodnih sil.

Izraba vodnih sil.

Izraba vodnih sil.

Izraba vodnih sil.

Izraba vodnih sil.

Izraba vodnih sil.

Izraba vodnih sil.

Izraba vodnih sil.

Izraba vodnih sil.

Izraba vodnih sil.

Izraba vodnih sil.

Klišarna!

Jugoslovanske tiskarne
 v Ljubljani

izdeluje vse vrste **klišejev** po
 slikah, perorisih, risbah, rokopisih
 in fotografijah za eno in večbarvni
 tisk. —: Klišaje dobavlja za vsak
 tisk od preproste do najfinejše vrste.

Raster za časopise, revije in repro-
 produkcije umetniških slik, eno- ali več-
 barvnih.

EDINO podjetje te vrste v Sloveniji!

VOJNOVIČ & DRUG.

priporočamo svojo veliko
 zalogo elektr. tehn. potreb-
 ščin na drobno in debelo.
Wilsonova cesta štev. 22.
 Tovarna Glince štev. 6.

Zidno opeko (cigla),

zarezani strešnik zakrivač
 (Dvostruki plošni crep)

nudi takoj dobavno o poljubni množini, del. dr.

Združene opekarne, Ljubljana
 (prej Vidic-Knez).

Na željo se pošlje takoj popis in ponudba.

POZOR! POZOR!

SINGER

ŠIVALNI STROJI

iz Amerike in Anglije so dospeli za rodbinsko
 uporabo in šivilje v vseh opremlah ter za kro-
 jače, čevljarje in druge tovarniške svrhe, kakor
 tudi posamezni deli, igle in prvovrstno belo
 olje za stroje. — Dobiva se samo v trgovini!

Singer, šivalni stroji
 Selenburgova ulica številka 3.

Izdelek in material predvojni!

GOSPODARSKA BANKA

V LJUBLJANI

posluje začasno v prostorih Zadrugne zveze, Dunajska c. 36/1.

Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombardira
 vrednostne papirje, kupuje in prodaja tuje valute in
 devize, sprejema vloge v tekočem računu in na vložne
 knjižice ter preskrbuje vse bančne in borzne transakcije
 pod najugodnejšimi pogoji.